

УДК 631.47

УГРУПУВАННЯ ҐРУНТІВ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЗА КАТЕГОРІЯМИ ЦІННОСТІ

Н.В. Цуркан, аспірант

Одеський державний аграрний університет,
вул. Пантелеймонівська, 13, 65016, Одеса, Україна, kn91@mail.ru

Проаналізовано зарубіжний досвід класифікацій та охорони особливо цінних земель. Запропоновано розподіляти землі сільськогосподарського призначення за п'ятьма категоріями цінності сільськогосподарських земель (далі КЦСЗ) за певними критеріями. Визначено на них види дозволеного використання та орган державної влади, що розпоряджається. На прикладі Ізмайльського природно-сільськогосподарського району проведено угруповання ґрунтів земель сільськогосподарського призначення за категоріями цінності земель.

Ключові слова: особливо цінні ґрунти, природно-сільськогосподарський район, високопродуктивні землі, класифікація, категорія.

1. ВСТУП

Необґрунтоване вилучення сільськогосподарських земель для несільсько-господарських потреб, надмірна розораність зумовлюють поширення деградаційних процесів. Антропогенний вплив призвів до зменшення площ та погіршення якості земель сільськогосподарського призначення. Така ситуація вимагає належного правового забезпечення та більш посиленої охорони земель сільськогосподарського призначення.

Класифікація особливо цінних ґрунтів (далі ОЦГ) – надзвичайно важлива й необхідна умова розв'язання проблем їх правового режиму, використання, охорони на всіх рівнях (від глобального до локального). В Україні хоч і сформовано фундамент для розвитку нормативно-правової бази класифікації ОЦГ, однак вона залишається спрощеною і недосконалою. Актуальним залишається проведення класифікації та ідентифікації ОЦГ із метою формування бази даних (реєстру) ОЦГ, що стане серйозним бар'єром при вилученні їх для несільськогосподарських потреб і подальшого екологічнобезпечного використання, підвищення інвестиційної привабливості, контролю за використанням й охороною ОЦГ.

2. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Питання класифікації особливо цінних ґрунтів в Україні досліджувало багато вчених. Методичні, методологічні, теоретичні й прикладні проблеми, охорона і раціональне використання ОЦЗ висвітлено у роботі Й.М. Дороша [8], Л.Я. Новаковського [14], М.А. Олещенка [11], А.М. Третяка [17]. Л.В. Ришкова [15,16] досліджувала науково-методичні аспекти правового регулювання охорони і використання ОЦГ і розглянула класифікацію ОЦГ як головну передумову їх виникнення й формування правового режиму. Охорона та використання ОЦЗ, захист їх від необґрунтованих вилучень висвітлено в працях Л.Я. Новаковського [14] і М.А. Олещенка [11].

Вчені не розділяють поглядів поділу ОЦГ на ґрунти загальнодержавного та регіонального рівнів і пов'язують такий поділ із можливим вилученням цих ґрунтів із сільськогосподарського використання під різні види забудови. На відміну від попередніх, О.П. Канаш [11] пропонує класифікувати ОЦГ не лише на загальнодержавному й регіональному рівнях, але й на локальному. Такий підхід, на його думку, враховуватиме регіональну структуру ґрунтового покриву, комплекс природно-кліматичних чинників, які впливають на умови вирощування сільськогосподарських культур та їх родючість.

Концепції високої природної цінності сільськогосподарських і лісгосподарських земель (High Nature Value agricultural and forestry land - HNV), сільськогосподарських угідь (High Nature Value farmland - HNV) почали розробляти в 90-х роках минулого століття [2,4,6]. Важливим завданням цих проектів було встановлення географічного поширення високопродуктивних земель, картографічному відображенні, визначенні площ [2,6]. У результаті сформувалися методи управління цими землями, які враховувалися в національних програмах із використання земель [2,6].

У Греції землі високої природної цінності поділяють на три категорії: HNV лісів; HNV лісових угідь, які використовують для випасання худоби; HNV орних земель і кормових угідь [2].

У Німеччині до угідь високої природної цінності включають такі їх види: високопродуктивні пасовища, перелоги, високопродуктивну ріллю, сади, цінні виноградники, типи місць проживання біотопів відповідно до директиви місця проживання в межах сільськогосподарського ландшафту (правового захисту біотопів у межах сільськогосподарського ландшафту); різновиди ландшафту (наприклад, землі канав, огорож, ґрунтові поля доріг, водойм, малих водостоків, сухих кам'яних стін) [1,3].

У країнах пострадянського простору (Російська

Федерація, Республіка Білорусь, Казахстан, Киргизстан, Таджикистан) існують підходи до виділення й класифікації ОЦЗ і пріоритету їх збереження, які передбачають виділення особливо цінних земель та земель, які особливо охороняються [9]. До першої групи належать високопродуктивні землі (переважно сільськогосподарського призначення), до другої – землі лісового фонду, зайняті лісами першої групи; землі природних територій і об'єктів, які особливо охороняються; землі, зайняті об'єктами культурної спадщини, та інші ОЦЗ. У Киргизстані особливо цінними сільськогосподарськими угіддями є рілля (зрошувана й богарні землі), культурні пасовища, сіножаті та пасовища докорінного поліпшення. У Таджикистані – рілля, перелоги і багаторічні насадження. Згідно з чинним законодавством Російської Федерації до ОЦЗ віднесено такі землі: природні території з особливою охороною, в тому числі лікувально-оздоровчі території й курорти; природоохоронного призначення; рекреаційного призначення; історико-культурного призначення; інші особливо цінні землі. Принциповим положенням, згідно з яким сільськогосподарські угіддя у Російській Федерації будуть віднесені до ОЦЗ, є перевищення їхньої кадастрової вартості (грошової оцінки) над середнім рівнем кадастрової вартості муніципального (адміністративного) району (міського округу).

3. ОПИС ОБ'ЄКТА І МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для дослідження використовувались землі сільськогосподарського призначення України. Для обробки та аналізу території Ізмаїльського ПСГР використовували програмне забезпечення Digital та ArcMap.

4. ОПИС І АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ

Головним джерелом отримання сільськогосподарської продукції та продуктів харчування виступає сучасне сільськогосподарське виробництво, функціонування якого нерозривно пов'язане з ефективним використанням національних земельних ресурсів, зокрема, земель сільськогосподарського призначення в якості основного засобу виробництва та операційного базису забезпечення продовольчої безпеки. Землі сільськогосподарського призначення повинні виступати гарантією достатнього та доступного продовольчого забезпечення країни, слугувати механізмом розв'язання продовольчої проблеми й усунення дефіциту продовольства в сучасних умовах. Ефективне використання цих земель має забезпечувати не тільки вітчизняні потреби в продуктах харчування, а й отримати лідерство у сфері виробництва аграрної продукції на світових продовольчих ринках. Для збереження земель сільськогосподарського призначення постала необхідність зміни механізму формування складу особливо цінних земель.

Відповідно до чинного законодавства в Україні до особливо цінних земель відносяться об'єкти, що мають різний правовий статус: ґрунти, землі історико-культурного призначення (*самостійна категорія земель*), землі природно-заповідного фонду (*складова самостійної категорії земель «землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення»*), землі дослідних полів науково-дослідних установ і навчальних закладів (*входять до складу земель сільськогосподарського призначення*).

Законодавством не включено до ОЦЗ ті, на яких можливе вирощування специфічних культур особливої цінності. Наприклад, рис відноситься до однієї із основних і цінних на земній кулі зернових культур харчового призначення. Вирощування культури затоплюваного рису в Україні здійснюється на малопродуктивних, часто підтоплених, засолених і солонцюватих ґрунтах, на Одещині в заплаві річки Дунай переважно на алювіально-лучних, лучно-болотних, а також на чорноземах південних залишково-солонцюватих і лучно-чорноземних слабосолонцюватих ґрунтах [12,13]. Рис на кілійській землі вирощують уже понад 40 років - відтоді, як у заплаві Дунаю на солонцях і солончаках розбили рисові чеки.

Для подолання прогалін у правовому регулюванні може бути використаний досвід США [5,7]. Класифікацією, яка нижче запропонована (таб. 1), передбачено дві головні категорії земель: *«найкращі сільськогосподарські землі»* та *«унікальні сільськогосподарські землі»*, які за своєю специфікою поширюються в певному регіоні. До першої головної категорії увійшли землі, які відповідають пункту 1а ст. 150 ЗКУ [10] що стосується земель сільськогосподарського призначення: чорноземи нееродовані несолонцюваті на лесових породах; лучно-чорноземні незасолені несолонцюваті суглинкові ґрунти; темно-сірі опідзолені та чорноземи опідзолені на лесах і глеюваті; бурі гірсько-лісові та дерновобуроземні глибокі і середньоглибокі; дерново-підзолисті суглинкові ґрунти; торфовища з глибиною залягання торфу більше одного метра і осушені незалежно від глибини; коричневі ґрунти Південного узбережжя Криму; дернові глибокі ґрунти Закарпаття. Землі першої головної групи характеризуються найкращими екологічними умовами для високорентабельного й сталого виробництва сільськогосподарських культур при обґрунтованій агротехніці, мінімальних витратах і мінімальній шкоді для навколишнього середовища. Специфічні критерії виділення цих земель – нееродовані, не солонцюваті, незасолені. Головними критеріями для виділення земель другої головної групи є їхні унікальні властивості, пов'язані з вирощуванням культур специфічної цінності та якості, культур високої харчової цінності, а також землі дослідних полів науково-дослідних установ і навчальних закладів.

Землі першої й другої додаткових категорій не

відповідають критеріям «кращих» або «унікальних» сільськогосподарських земель, але мають велике значення для економіки. Специфічні критерії виділення першої додаткової категорії – незмиті, незасолені, не солонцюваті ґрунти, що не ввійшли до першої головної категорії цінності земель сільськогосподарського призначення, слабозмиті, середньо змиті; другої додаткової – з проявами засоленості, засолені, інші.

Додаткова категорія цінності включає землі забруднених сільськогосподарських угідь, які не використовуються у сільськогосподарському виробництві, землі з незначним ґрунтовим покривом та без ґрунтового покриття, сильнозмиті та розмиті

ґрунти.

На території Ізмаїльського природно-сільськогосподарського району *проведено угрупування ґрунтів земель сільськогосподарського призначення за категоріями цінності* за вище наведеною таблицею та підраховано їх площі (табл. 2).

В Ізмаїльському природно-сільськогосподарському до ОЦГ належить 384188,4 га. Перша головна КЦСЗ становить 12186,6 га, друга головна – 8668,38 га, перша додаткова – 297542,74 га, друга додаткова - 47502,2 га, додаткова – 27669,1 га. Серед усієї площі рілля займає 88%, виноградники – 3%, сади та сіножаті по 2%.

Таблиця 1 - Категорії цінності сільськогосподарських земель

Категорія земель	Особливості земель	Характеристика	Види дозволеного використання	Орган державної влади, що розпоряджається землями
Перша головна	Кращі сільськогосподарські землі (виключно сільськогосподарські землі)	Найбільш придатні за природними та виробничо-технологічними характеристиками для ведення інтенсивного сільськогосподарського виробництва	Виключно для сільськогосподарського використання	Вилучення (випуск) за постановою Кабінету Міністрів України або за рішенням відповідної місцевої ради, якщо питання про вилучення (випуск) земельної ділянки погоджується Верховною Радою України
Друга головна	Унікальні сільськогосподарські землі та землі дослідних полів науково-дослідних установ і навчальних закладів	Придатні для вирощування культур специфічної цінності та якості, а також для відведення під науково-дослідні ділянки	Під спеціальні культури, наприклад під рисові чеки	
Перша додаткова	Вагомі сільськогосподарські землі регіонального значення	Придатні для ведення сільськогосподарського виробництва	Для сільськогосподарських цілей із дозволеним використанням частини ділянок для комерційного лісорозведення, відпочинку міського населення, сільського туризму тощо	
Друга додаткова	Сільськогосподарські землі місцевого значення	Обмежено придатні для сільськогосподарського виробництва (ґрунти легкого гранулометричного складу, схилі та інші ерозійнонебезпечні землі)	Можливе вилучення із сільськогосподарського обороту, консервація, ґрунтозахисне лісорозведення, залуження для сінокошення, нормований (обмежений) випас тощо	Вилучення (випуск) за розпорядженням обласного управління земельних ресурсів
Додаткова	Землі не для сільськогосподарського виробництва	Непридатні для ведення сільськогосподарського виробництва		

Таблиця 2 - Розподіл земель сільськогосподарського призначення за категоріями цінності в Ізмайльському ПСГР

Угіддя	Перша головна		Друга головна	Перша додаткова		Друга до- даткова			Додаткова					Всього:
	незміті	наміті	грунти рисових чеків	слабозміті	середньозміті	з проявами засоленості	засолені	інші	не використовуються у сільськогосподарському виробництві	землі з незначним ґрунтовим покривом	землі без ґрунтового покриву	сильнозміті	розміті	
виноградники	41,7	320,1		9584,8	664,4	168,0	247,0	455,4				799,4	264,7	11481,4
забрудненні сільськогосподарські угіддя, які не використовуються у сільськогосподарському виробництві									1,0					1,0
землі під господарськими будівлями і дворами	28,8	133,0		3936,1	629,8	397,1	118,8	233,5		9,4	2,1	132,8	69,6	5477,0
землі під господарськими шляхами і проганами	62,3	151,8		4706,7	583,1	295,6	120,9	350,9		2,8	0,6	84,7	42,1	6271,2
землі тимчасової консервації								5,5				5,3		5,5
інші :сухі канави, кургани,траншеї, ями, скотомогильники									18097,3	45,6	13,4			18097,3
інші багаторічні насадження		9,8		363,7	55,7	16,5		57,9				22,7	0,4	503,7
інші землі, не придатні для сільськогосподарського використання									190,3		12,6			190,3
перелоги		3,0		79,8	2,4	0,1	93,1	9,5				0,7	15,6	187,9
рілля	4342,4	7067,1	8668,3	249326,5	25961,6	16193,6	9559,0	17640,1		17,2	12,6	7105,3	623,8	338758,8
сади		15,5		1215,1	70,3	51,5	209,9	68,7				80,0	5,9	1631,1
сіножаті		11,0		357,8	4,9	940,3	174,3	94,9		7,9	1,2	1,9		1583,2
Всього:	4475,2	7711,4	8668,3	269570,5	27972,2	18062,8	10522,9	18916,6	18288,6	82,9	42,6	8232,9	1022,1	384188,4

ВИСНОВКИ

Нинішня класифікація ОЦГ в Україні є спрощеною і незавершеною. Досвід зарубіжних країн із питань використання й охорони земель, які мають особливу цінність, може бути використаний в Україні, що без сумніву позитивно вплине на інвестиційний клімат у регіоні та державі в цілому.

Запропоновано розподіляти землі сільськогосподарського призначення за п'ятьма категоріями цінності за певними критеріями: «перша головна» - кращі сільськогосподарські землі; «друга головна» - унікальні сільськогосподарські землі та землі дослідних полів науково-дослідних установ і навчальних закладів; «перша додаткова» - вагомі сільськогосподарські землі в межах країни; «друга додаткова» - сільськогосподарські землі місцевого значення; «додаткова» - землі не призначені для сільськогосподарського виробництва. Викупу (викуп) земель, що відносяться до перших трьох категорій можливе за постановою Кабінету Міністрів України або за рішенням відповідної місцевої ради, якщо питання про викупу (викуп) земельної ділянки погоджується Верховною Радою України. Викупу (викуп) за розпорядженням обласного управління земельних ресурсів проводиться земель, які належать до двох останніх категорій.

На території Ізмаїльського ПСГР 384188,4 га земель сільськогосподарського призначення (за виключенням земель, на яких не проводилося обстеження) розподілено за КЦСЗ. Перша головна КЦСЗ становить 12186,6 га, друга головна – 8668,38 га, перша додаткова – 297542,74 га, друга додаткова - 47502,2 га, додаткова – 27669,1 га. Серед усієї площі рілля займає 88%, виноградники – 3%, сади та сіножаті по 2%.

Реалізація в Україні такого заходу підвищить, з одного боку, рівень збереження особливо цінних земель, а з другого – вдосконалив систему управління цими землями.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Definition, Identification and Monitoring of HNV Farmland in Germany [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bfn.de/fileadmin/MDB/documents/themen/monitoring/Conferenc_Vilm_HNV_ind_final.pdf.
2. Dimalexis T. Identification of High Nature Value agricultural and forestry land. Hellenic Ornithological Society (HOS) / [T. Dimalexis, D. Markopoulou, P. Kourakliet] // Birdlife partner in Geese [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.latsis-foundation.org/files/Programmes_2008-2009/Hadjimichalis-final-report.pdf.
3. Hennenberg K. Criteria and Indicators to Identify and Map High Nature Value Areas / [K. Hennenberg, U. Fritsche, K. Wiegmann et al] // Joint International Workshop on High Nature Value Criteria and Potential for Sustainable Use of Degraded Lands, Paris, June 30-July 1, 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bioenergywiki.net/images/1/1e/OEKO_CI_RSB_2008_Joint_Issue-Paper_Criteria_WS_Paris_2008.pdf.

4. Pointereau P. Identification of High Nature Value farmland in France through statistical information and farm practice surveys / [Philippe Pointereau, Maria Luisa Paracchini, Gean-Michel Terres et al] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ams.Jrc.It/publications/pdfs/JRC_HNV_France.pdf.
5. Prime farmland soil map units [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nesoil.com/prime1.html>.
6. The Application of the High Nature Value Impact Indicator 2007-2013 European Communities. – 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/eval/hnv/guidance_en.pdf.
7. The Application of the High Nature Value Impact Indicator 2007-2013. European Communities. – 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bioenergywiki.net/images/1/1e/OEKO_CI_RSB_2008_Joint_Issue-Paper-Criteria_WS_Paris_2008.pdf.
8. Дорош Й.М. Особливості формування обмежень (обтяжень) у використанні земель / Й.М. Дорош // Землевпорядний вісник. – 2010. - № 9. – С.39 – 43.
9. Земельний кодекс Российской Федерации: принят 25 октября 2001 года № 136 – ФЗ. – М.: Проспект, 2008. – 112 с.
10. Земельний Кодекс України, 25 жовтня 2001 року.
11. Канаш О.П. Про особливо цінні ґрунти як провідний індикатор особливо цінних земель / О.П. Канаш // Землеустрій і кадастр. – 2012. - № 4. – С.33 – 49.
12. Кириенко Т.Н. Общие закономерности эволюции почв юга Украины под влиянием культуры затопляемого риса: Автореф. дис. на соискание степени д. с.-х. наук: спец. 06.01.03 – Почвоведение / Кириенко Татьяна Николаевна. – Харьков, 1984. – 41 с.
13. Николаева С. А. О деградационных изменениях черноземов, используемых в рисосеянии / С.А. Николаева, Г.М. Майнашева // Плодородие черноземов в связи с интенсификацией их использования. Научные труды Почв. ин-та имени В.В. Докучаева. – М., 1989. – С.189-199.
14. Новаковський Л.Я. Соціально-економічні проблеми сучасного землекористування / Л.Я. Новаковський, М.А. Олещенко. – К.: Урожай, 2007. – 276с.
15. Ришкова Л.В. Класифікація особливо цінних земель як передумова їх виникнення та формування правового режиму / Л.В. Ришкова // Правова держава: напрямки та тенденції її розбудови в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції – Тернопіль, 2007. – С.38–39.
16. Ришкова Л.В. Правове регулювання охорони та використання ОЦЗ : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.06 / Л.В. Ришкова. – Х.: Нац. Юрид. Акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2010. – 20с.
17. Третяк А.М. Класифікація земель за їхніми категоріями, типами землекористування, цільовим призначенням та дозволене використання земель // А.М. Третяк, Й.М. Дорош / Землевпорядний вісник – 2009. – №5. – С.20 – 32.
18. Чепков Б.М. Сучасний стан та пропозиції щодо вдосконалення класифікації земель / Б.М. Чепков, М.М. Паночко // Землеустрій і кадастр. – 2004. - №3 – 4. – С.41 – 61.

REFERENCES

1. Definition, Identification overvågning of VUL Farmland in Germany. Available at: http://www.bfn.de/fileadmin/MDB/documents/themen/monitoring/Conferenc_Vilm_HNV_ind_final.pdf.
2. Dimalexis T. Identificationem summae naturae Value agricultural and forestry terra. Hellenic Ornithological Society (HOS). Available at: http://www.latsis-foundation.org/files/Programmes_2008-2009/Hadjimichalis-final-report.pdf.
3. Hennenberg K. Criteria et Indicators Identifi Map et summae naturae Value Areaslunctoram International Workshop on summae naturae Value Criteria et Potential for Sustainable Use turpissimarum Terris, Dominiis Paris, XXX June-July I, MMVIII. Available at: http://www.bioenergywiki.net/images/1/1e/OEKO_CI_RSB_2008_Joint_Issue-Paper_Criteria_WS_Paris_2008.pdf.

4. Pointereau P. *Identificationem summae naturae Value ruris in Gallia erant per statisticalinformation usu lustrat et colonicum*. Available at: http://ams.Jrc.It/publications/pdfs/JRC_HNV_France.pdf.
5. *Prime ruris soil map unitates*. Available at: <http://nesoil.com/prime1.html>.
6. *Application summae naturae Value Impact Indicator 2007-2013 European Communities*. – MMLX. Available at: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/eval/hnv/guidance_en.pdf.
7. *Application summae naturae Value Impact Indicator 2007-2013. European Communities*. – MMLX. Available at: http://www.bioenergywiki.net/images/1/1e/OEKO_CI_RSB_2008_Joint_Issue-Paper_Criteria_WS_Paris_2008.pdf.
8. Dorosh Y.M. Osoblyvosti formuvannya obmezhen' (obtyazhen') u vykorystanni zemel' [Features of formation of restrictions (encumbrances) in land use]. *Zemlevporyadnyy visnyk*. 2010. № 9. P.39–43.
9. *Zemel'nyy kodeks Rossyyskoy Federatsyy* [The Land Code of the Russian Federation] 25.10.2001 №136 – FZ. – Moscow: Prospekt, 2008. – 112 p.
10. *Zemel'nyy Kodeks Ukrainy* [Zemel'nyy Kodeks Ukrainy] : 25.10.2001.
11. Kanash O.P. *Pro osoblyvo tsinni grunty yak providnyy indyikator osoblyvo tsinnykh zemel'* [On particularly valuable soils as a leading indicator of especially valuable lands]. *Zemleustriy i kadastr*. 2012. № 4. P.33 – 49.
12. Kyryenko T.N. *Obshchye zakonomernosti evolyutsyy pochv yuha Ukrainy pod vlyanyem kul'tury zatoplyamoho rysa: Avtoref. dys. na soyskanye stepeny d. s.-kh. nauk* [Sharing zakonomernosti evolution soils of South Ukraine Under Influence Culture zatoplyamoho feature: Author. thesis. on soyskanye degree d.s.-h. Sciences]. Kharkov, 1984. 41 p.
13. Nykolaeva S.A., Maynasheva H.M. *O dehradatsyonnykh yzmenenyakh chernozemov, yspol'zuemykh v rysoseyanyy* [About dehradatsyonnye changed chernozemov used in rysoseyanyy]. *Plodorodye chernozemov v svyaty s yntensyfykatsyey ykh yspol'zovanyya*. Nauchnye trudy Pochv. yn-ta ymeny V.V. Dokuchaeva. Moscow, 1989. P.189-199.
14. Novakovs'ky L.Ya., Oleshchenko M.A. *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho zemlekorystuvannya* [Social and economic problems of modern land use]. Kyiv: Urozhay, 2007. 276 p.
15. Ryshkova L.V. *Klasyfikatsiya osoblyvo tsinnykh zemel' yak peredumova yikh vynyknennya ta formuvannya pravovoho rezhymu* [Classification particularly valuable land as a precondition for their emergence and formation of the legal regime.] *Pravova derzhava: napryamy ta tendentsiyi yiyi rozbudovy v Ukraini: materialy Mizhnarodnoyi naukovy-praktychnoyi internet-konferentsiyi*. Ternopil, 2007. P.38 – 39.
16. Ryshkova L.V. *Pravove rehulyuvannya okhorony ta vykorystannya OTsZ : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. yuryd. nauk* [Rights Protection and Use REC: Author thesis on competition sciences, degree candidate, legal sciences]. Kharkov: Nats. Yuryd. Akad. Ukrainy im. Yaroslava Mudroho, 2010. 20 p.
17. Tretyak A.M., Dorosh Y.M. *Klasyfikatsiya zemel' za yikhnimy katehoriyamy, typamy zemlekorystuvannya, tsil'ovym pryznachennyam ta dozvolene vykorystannya zemel'* [Classification of land in their categories, types of land use purpose and permitted use of land]. *Zemlevporyadnyy visnyk*. 2009. № 5. P. 20–32.
18. Chepkov B.M., Panochko M.M. *Suchasnyy stan ta propozytsiyi shchodo vdoskonalennya klasyfikatsiyi zemel'* [Current state and proposals to improve the classification of land]. *Zemleustriy i kadastr*. 2004. № 3–4. P. 41-61.

РАСПРЕДЕЛЕНИЕ ПОЧВ ЗЕМЕЛЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ ПО КАТЕГОРИЯМ ЦЕННОСТИ

Н.В. Цуркан, аспирант

Одесский государственный аграрный университет,

ул. Пантелеймоновская, 13, 65016, Одесса, Украина, kn91@mail.ru

Проанализирован зарубежный опыт классификаций и охраны особо ценных земель. Предложено распределять земли сельскохозяйственного назначения по пяти категориям ценности сельскохозяйственных земель (далее КЦСЗ) по определенным критериям. Определены на них виды разрешенного использования и орган государственной власти, что распоряжается. На примере Измаильского природно-сельскохозяйственного района проведено группировки почв земель сельскохозяйственного назначения по категориям ценности земель.

Ключевые слова: ценные почвы, природно-сельскохозяйственный район, высокопроизводительные земли, классификация, категория.

SOILS DISTRIBUTION OF LANDS OF AGRICULTURAL DESIGNATION BY VALUE CATEGORIES

Tsurkan, N.V., postgraduate

*Odesa State Agrarian University, 65016,
Odessa, Ukraine, 13, Pantelejmonovskaya st., kn91@mail.ru*

Foreign experience of classification and preservation of especially valuable lands has been analysed. It has been offered to distribute agricultural lands by five value categories of these lands: 'the first principal' category includes the best agricultural lands according to item 1 a of Article 150 of the Ukrainian Land Code; 'the second principal' contains unique agricultural lands and the lands of experimental fields of scientific research and educational institutions; 'the first additional' includes valuable agricultural lands within the country; 'the second additional' comprises agricultural lands of local significance; and 'additional' consists of lands that are not appropriate for agricultural production. Withdrawal (or redemption) of the first three land categories is possible either in accordance with the resolution of the Ukrainian Cabinet of Ministers or by the decision of the corresponding local council on condition that the issue about withdrawal (or redemption) comes to and agreement with the Supreme Rada of Ukraine.

Withdrawal (resolution) of lands of the last two categories is possible according to the resolution of the Regional Land Resources Management Agency.

On the example of the Izmail natural-agricultural region, the soils distribution of lands of agricultural designation is conducted by value categories.

Key words: valuable soils, natural-agricultural region, highly productive lands, classification, category.

Дата першого подання: 15.05.2015

Дата надходження остаточної версії: 16.06.2015

Дата публікації статті: 24.09.2015